

Section: Art History and Literature

ХУДОЖНЬО-ВИКОНАВСЬКИЙ ТАНДЕМ ВИКЛАДАЧА ТА КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В КЛАСІ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

Цюряк Ірина

к.п.н., доцент

Кафедра мистецької освіти
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, Україна

Ефективність підготовки сучасного естрадного виконавця безпосередньо залежить від злагодженості роботи викладача та концертмейстера. Їхня взаємодія є не просто супроводом навчального процесу, а повноцінним художнім тандемом, що базується на засадах, з якими ми в рамках даних тез пропонуємо стисло ознайомитися.

Єдність стилю та художніх вимог. Фундаментом успішної роботи в класі естрадного вокалу є спільне розуміння виконавських канонів обраного жанру. Естрадне мистецтво охоплює широкий спектр напрямів – від джазових стандартів до сучасних поп– та соул–композицій, кожен з яких має свою специфічну артикуляцію, манеру звуковидобування та фразування. Успіх тандему базується на єдиній інтерпретаційній концепції. Викладач і концертмейстер повинні виступати як «єдиний фронт» у питаннях стилістики, щоб сформувати у студента чітке відчуття жанрової автентичності [7].

Координація слухового контролю та гармонійної опори. Специфіка естрадного співу часто пов'язана з використанням мікрофонної техніки та специфічних тембральних забарвлень, що потребує особливої уваги до чистоти інтонування. Концертмейстер у цьому процесі виконує роль «другого вуха» викладача: він не лише створює стійку гармонійну базу, яка допомагає вокалісту орієнтуватися у складному естрадному акомпанементі, а й оперативно реагує на інтонаційні похибки, допомагаючи в коригуванні слухових навичок студента.

Виконавська гнучкість та імпровізаційність. На відміну від академічної традиції з її суворою прив'язкою до тексту, естрадне виконавство передбачає значну частку свободи. Тандем у класі естрадного вокалу має володіти високим рівнем мобільності. Здатність до спільного «дихання» в ритмах *rubato*, відчуття свінгової пульсації та готовність підтримати раптову вокальну імпровізацію студента є ключовими. Тут концертмейстер має бути чуйним до найменших ритмічних змін вокаліста, створюючи для нього простір для творчого самовираження.

Спільна стратегія формування репертуару. Вибір навчального та концертного матеріалу є першочерговим завданням, де думка концертмейстера

так само важлива, як і бачення викладача. Репертуар у класі естрадного вокалу має бути не лише технічно посильним для студента, а й стилістично виправданим. Тандем спільно оцінює складність фактури акомпанементу та вокальної партії, адаптуючи світові хіти або авторські пісні під індивідуальні можливості виконавця. Концертмейстер допомагає викладачу підібрати таку тональність та аранжування, які найкраще розкриють тембральні особливості голосу студента.

Слід підкреслити, що у сучасних умовах підготовка естрадного виконавця виходить за межі суто технічного опанування голосом. Взаємодія викладача та концертмейстера перетворюється на стратегічне партнерство, мета якого – сформувати артиста, здатного конкурувати на світовому музичному ринку. Сьогодні естрадний вокал характеризується еклектичністю та швидкою зміною трендів. Тандем викладача і концертмейстера обов'язково має враховувати специфіку таких сучасних напрямів [7]:

Indie–pop та Bedroom–pop, які потребують від вокаліста інтимності, використання субтону та «шепітного» співу. Концертмейстер у цьому випадку має змінити динаміку акомпанементу на користь прозорості, делікатної фактури, що не перебиває мінімальний об'єм звуку.

Neo–soul та Альтернативний R&B, що базуються на складній мелізматичності та нетипових гармонійних структурах. Тут завдання тандему – розвинути у студента здатність до дрібної вокальної техніки, де концертмейстер забезпечує чітку ритмічну пульсацію (groove), незважаючи на складні вокальні синкопи.

K–pop та сучасна Dance–music. Вони вимагають ідеальної ритмічної точності та здатності працювати в режимі «голос як інструмент». Викладач фокусується на стабільності дихання, а концертмейстер – на імітації електронних бітів через специфічні фортепіанні штрихи (стакато, акцентування тощо).

Більш змістовно хочемо зупинимось на Ethno–fusion (синтез автентичних фольклорних манер та сучасної поп–музики). В умовах сучасної глобалізації особливої конкурентної переваги набуває саме вказаний напрям, що вимагає від викладача та концертмейстера високої філігранності у поєднанні архаїки та модерну.

Робота викладача тут має бути зосереджена на безпечному впровадженні елементів «білого» (відкритого) звуку та специфічної народної артикуляції в естрадну манеру. Тандем працює над опануванням таких прийомів, як гукання, перегуки, дрібна вокальна мелізматика (фіоритури) та характерні «під'їзди» до нот. Головним завданням викладача є адаптація цих «гострих» фольклорних прийомів до естрадної позиції, щоб уникнути форсування голосу, тоді як концертмейстер має забезпечити м'яку гармонійну підтримку, що «згладжує» різкість автентичного вокалу.

Концертмейстер у класі естрадного вокалу виступає архітектором звукового простору, де архаїчна мелодика, що часто базується на вузьких діатонічних ладах, зустрічається з джазовою чи неосоуловою гармонією. Тандем спільно шукає точки дотику, наприклад: використання септакордів та кластерів у

супроводі до старовинної обрядової пісні. Концертмейстер через специфічну педалізацію та акцентуацію імітує звучання народних інструментів (сопілки, бандури, дрімби), створюючи для студента ефект «живого» етно–середовища в межах сучасного аранжування.

Специфікою фольклору є нерівномірність дихання та складні метричні структури. ТанDEM працює над «нашаруванням» народної ритміки на стабільний естрадний backbeat або ломані ритми (hip–hop, trap). Концертмейстер тримає жорстку пульсацію, що дозволяє вокалісту вільно оперувати фольклорними розпівами, не втрачаючи відчуття сучасної форми твору. Це розвиває у студента навички поліритмії – ключової якості сучасного конкурентоспроможного артиста.

І нарешті: процес пошуку індивідуального етно–коду. Викладач та концертмейстер спільно працюють над «реконструкцією» репертуару: вони можуть трансформувати автентичну пісню, змінюючи її темп, тональність та фактуру так, щоб максимально висвітлити унікальні тембральні можливості студента. Такий підхід дозволяє створити унікальний продукт, де етно–манера стає не просто окрасою, а фундаментом художнього образу.

Таким чином, танDEM викладача та концертмейстера в класі естрадного вокалу слід розглядати як інтегративну структуру, що забезпечує синергію вокально–технологічних та художньо–інтерпретаційних процесів. Акумуляція професійного досвіду, стилістична автентичність супроводу та динамічна адаптивність ансамблевого партнерства є ключовими детермінантами формування фахової майстерності сучасного вокаліста–виконавця.

Список використаних джерел

1. Бережна П. В. Етно–дизайн сучасного вокального виконавства: від автентики до ф’южн. Мистецтвознавчий часопис. 2022. Вип. 15. С. 87–93.
2. Гребенюк Н.Є. Вокал в естрадній музиці : посібник. Київ : Академія, 2013. 216 с.
3. Король П. В. Трансформація фольклорних традицій у сучасному естрадному вокалі України. Культура і сучасність. 2021. № 2. С. 115–120.
4. Кретьова О.В. Специфіка роботи концертмейстера в класі естрадного вокалу. Мистецькі замітки. 2018. Вип. 12. С. 45–51.
5. Олійник П.М. Роль концертмейстера у процесі підготовки майбутніх артистів–вокалістів. Музичне мистецтво в освітологічному контексті. 2019. № 4. С. 58–63.
6. Паньок Т.В. Концертмейстерство в естрадно–джазовому виконавстві: особливості та методичні рекомендації. Харків : ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2020. 112 с.
7. Фоломєєва Н.А. Виконавська майстерність естрадного співака : навч.–метод. посіб. Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. 140 с.